

Freidrich Engels - Erken Dönem Hristiyanlığın Tarihi Üzerine

Die Neue Zeit'de 1894-95 yıllarında yayınlandı.

I

Erken dönem Hristiyanlığın tarihi, modern işçi sınıfı hareketiyle dikkate değer benzerlik noktalarına sahiptir. Sonra geleni gibi, Hristiyanlık da başlangıçta ezilen insanların bir hareketiydi: ilk olarak kölelerin ve azat edilmiş kölelerin, tüm haklarından mahrum yoksul insanların, Roma tarafından boyunduruk altına alınmış veya dağıtılmış halkların dini olarak ortaya çıktı. Hem Hristiyanlık hem de işçi sosyalizmi, kölelikten ve sefaletten yakın bir kurtuluş vaaz eder; Hristiyanlık bu kurtuluşu ölümden sonra, cennette, öbür dünyadaki bir hayata yerleştirir; sosyalizm ise bu dünyada, toplumun bir dönüşümünde yerleştirir. Her ikisi de zulüm görür ve yemlenir, taraftarları hor görülür ve münhasır yasaların konusu haline getirilir, ilki insan ırkının düşmanları, ikincisi devlet düşmanları, din düşmanları, aile, sosyal düzen düşmanları olarak. Ve tüm zulme rağmen, hatta bununla kışkırtılarak, muzaffer bir şekilde, karşı konulamaz bir şekilde ilerlerler. Ortaya çıkışından üç yüz yıl sonra Hristiyanlık, Roma Dünya İmparatorluğu'nda tanınan devlet diniydi ve sadece altmış yılda sosyalizm, zaferini kesinlikle kesinleştiren bir konum kazandı.

Eğer bu nedenle, Prof. Anton Menger, "Roma imparatorları altında toprak mülkiyetinin muazzam yoğunlaşması ve neredeyse tamamen kölelerden oluşan zamanın işçi sınıfının sınırsız acılarıyla, 'sosyalizm Batı Roma İmparatorluğu'nun yıkılmasını neden takip etmedi'" diye *Çalışmanın Tam Karşılığı Hakkı* adlı eserinde merak ediyorsa, bunun nedeni, bu "sosyalizmin" o zaman mümkün olduğu kadar aslında var olduğunu ve hatta Hristiyanlıkta baskın hale geldiğini görememesidir.

Sadece bu Hristiyanlık, tarihi koşullarda olması gerektiği gibi, sosyal dönüşümü bu dünyada değil, ötesinde, cennette, ölümden sonra sonsuz yaşamda, yaklaşan "bin yılda" gerçekleştirmek istemedi.

İki tarihi olgu arasındaki paralellik, daha Orta Çağ'da ezilen köylülerin ve özellikle şehir pleblerinin ilk ayaklanmalarında dikkatimizi çekiyor. Bu ayaklanmalar, Orta Çağ'ın tüm kitlesel hareketleri gibi, din maskesi takmak zorundaydı ve yaygın yozlaşmadan ilk Hristiyanlığın restorasyonu olarak ortaya çıktı. **[1]**

Ancak dini coşkunluğun arkasında her zaman çok somut bir dünyevi çıkar vardı. Bu, Jan Žižka'nın şanlı anısı altındaki Bohem Taboritlerinin örgütlenmesinde en görkemli şekilde ortaya çıktı; ancak bu özellik, Alman Köylü Savaşı'ndan sonra yavaş yavaş kaybolana ve 1830'dan sonra işçi komünistleriyle yeniden canlanana kadar tüm Orta Çağ'a nüfuz eder. Fransız devrimci komünistleri ve özellikle Weitling ve destekçileri, Renan'ın şu sözlerinden çok önce ilk Hristiyanlığa atıfta bulundular:

"Size ilk Hristiyan toplulukları hakkında bir fikir vermek isteseydim, size Uluslararası İşçi Birliği'nin yerel bir şubesine bakmanızı söyledim."

Alman eleştirisini, modern gazetecilikte bile eşi görülmemiş bir şekilde sakatlayarak kilise tarihi üzerine roman olan *Origines du Christianisme*'i yazan bu Fransız edebiyatçısı, alıntılanan sözlerde ne kadar gerçek olduğunu kendisi bilmiyordu. Örneğin, Pavlus'un Korintliler'e İkinci Mektubu olarak adlandırılan mektubu, en azından bir yönden eski yaralar yeniden açılmadan okuyabilen eski "Enternasyonal"i görmek isterdim. Sekizinci bölümden itibaren tüm mektup, ebedi ve ah! çok iyi bilinen şikayeti yankılıyor: *les cotisations ne rentrent pas* - aidatlar gelmiyor! Altmışlı yılların en hevesli propagandacılarından kaç, o mektubun yazarının eli her kim olursa olsun, sempatiyle sıkıp şöyle fısıldadı: "Sizde de böyleydi demek!" Biz de - Korintliler Birliğimizde sayıca çoktu - gelmeyen ama gözlerimizin önünde zorla yüzen katkılar hakkında bir şarkı söyleyebiliriz. Onlar, "Enternasyonal'in milyonları" olarak meşhurdu!

İlk Hristiyanlar hakkındaki en iyi kaynaklarımızdan biri, her türlü dini batıl inanca eşit derecede şüpheli olan ve bu nedenle Hristiyanlara herhangi bir dini topluluktan farklı davranmak için ne pagan-dini ne de siyasi gerekçesi olmayan klasik antik çağın Voltaire'i Samosatalı Lukianos'tur. Aksine, Jüpiter'e dua edenler kadar İsa'ya dua edenlerle de alay

etti; sığ rasyonalist bakış açısından bir tür batıl inanç diğeri kadar aptaldı. Her halükarda bu tarafsız tanık, diğere şeylerin yanı sıra, Hellespontus'taki Parium'dan belirli bir maceraperest Peregrinus'un, Proteus adlı kişinin hayat hikayesini anlatır. Gençliğinde bu Peregrinus, Ermenistan'da zina yaparak ilk çıkışını yaptı. Suçüstü yakalandı ve ülke adetlerine göre linç edildi. Kaçmayı başardı ve Parium'da babasını boğduktan sonra kaçmak zorunda kaldı.

“Ve böyle oldu” - Schott'un çevirisinden alıntı yapıyorum - “Filistin'de rahipleri ve yazıcılarıyla ilişki kurduğu Hristiyanların şaşkırtıcı öğrenimini de duymaya geldi. Kısa sürede öyle bir ilerleme kaydetti ki, öğretmenleri ona kıyasla çocuk gibiydi. Bir peygamber, bir ihtiyar, bir sinagog ustası, tek kelimeyle her şeyde her şey oldu. Yazılarını yorumladı ve kendisi çok sayıda eser yazdı, öyle ki sonunda insanlar onda üstün bir varlık gördüler, onlara yasalar koymasına izin verdiler ve onu gözetmenleri (piskopos) yaptılar... Bu nedenle (yani Hristiyan olduğu için) Proteus sonunda yetkililer tarafından tutuklandı ve hapse atıldı... Zincirler içinde yatarken, yakalanmasında büyük bir talihsizlik gören Hristiyanlar, onu serbest bırakmak için mümkün olan tüm girişimlerde bulundular. Ancak başarılı olamadılar. Sonra ona mümkün olan her şekilde en büyük özenle baktılar. Daha şafak vakti, yaşlı annelerin, dulların ve genç yetimlerin hapishane kapısında toplandığını görülebilirdi; Hristiyanlar arasında en önde gelenler gardiyanlara rüşvet bile verdiler ve onunla bütün geceyi geçirdiler; yemeklerini onlarla yediler ve kutsal kitaplarını huzurunda okudular; kısacası, sevgili Peregrinus” (hala o isimle anılıyordu) “onlar için yeni bir Sokrates'ten daha az değildi. Hristiyan topluluklarının elçileri, ona yardım eli uzatmak, onu teselli etmek ve mahkemede lehine tanıklık etmek için Küçük Asya'daki kasabalardan bile ona geldiler. Toplulukları söz konusu olduğunda bu insanların ne kadar çabuk harekete geçtiğine inanılmaz; hemen ne çabadan ne de masraftan kaçınıyorlar. Ve böylece her yerden Peregrinus'a para yağdı, öyle ki hapsedilmesi onun için büyük bir gelir kaynağı haline geldi. Çünkü zavallı insanlar kendilerini beden ve ruhen ölümsüz olduklarına ve sonsuza dek yaşayacaklarına ikna ettiler; bu yüzden ölümden nefret ettiler ve birçoğu kendi yazdığı hayatlarını bile gönüllü olarak feda etti. Sonra en önde gelen kanun koyucuları, dönüştüklerinde, yani Yunan tanrılarında vazgeçtiklerinde, çarmıha gerilmiş sofisteler iman ettiklerinde ve onun kurallarına göre yaşadıklarında, hepsinin birbirine kardeş olacaklarına onları ikna etti. Bu yüzden tüm maddi malları ayırım gözetmeksizin küçümsüyorlar ve onları ortaklaşa sahipleniyorlar - gösteri veya kanıt olmadan iyi niyetle kabul ettikleri doktrinler. Ve koşulları akıllıca nasıl kullanacağını bilen yetenekli bir sahtekar onlara geldiğinde, kısa sürede zenginleşmeyi başarabilir ve bu aptallara içten içe gülebilir. Geri kalan için Peregrinus, o zaman Suriye valisi olan kişi tarafından serbest bırakıldı.”

Daha sonra, birkaç maceranın ardından,

“Değerli adamımız ikinci kez” (Parium'dan) “seyahatlerine çıktı, Hristiyanların iyi niyeti

yolculuğu için para yerine ona destek oldu: ihtiyaçlarını her yerde karşıladılar ve asla ihtiyaç çekmesine izin vermediler. Bir süre bu şekilde beslendi. Ama sonra, Hristiyanların yasalarını da ihlal ettiğinde - sanırım yasak bir yiyecek yerken yakalandı - onu topluluklarından aforoz ettiler.”

Lukianos’un bu pasajını okurken gençliğimin ne anıları aklıma geliyor! Öncelikle, 1840 civarında İsviçre’deki Weitling komünist topluluklarını kelimenin tam anlamıyla birkaç yıl yağmalayan “Peygamber Albrecht” - uzun sakallı, uzun boylu, İsviçre’de yürüyerek dolaşan ve dünya özgürleşmesinin gizemli yeni İncili için dinleyiciler toplayan, ancak sonuçta oldukça zararsız bir düzenbaz gibi görünen ve kısa süre sonra ölen biri. Sonra onun o kadar zararsız olmayan halefi, Weitling hapisteyken Fransız İsviçre’sindeki toplulukları kendi İncili’ne dönüştürmek için bu zamanı kârına kullanan Holstein’lı “Doktor” Georg Kuhlmann, bir süre öyle bir başarıyla ki, aralarındaki en zeki ama aynı zamanda en büyük hayırsız olan August Becker’i bile yakaladı. Bu Kuhlmann onlara dersler verirdi ve bunlar 1845’te Cenevre’de *Yeni Dünya veya Yeryüzünde Ruhun Krallığı. Bildiri* başlığı altında yayınlandı. Giriş bölümünde, destekçilerden (muhtemelen August Becker) şunları okuyoruz:

“Dudaklarında tüm acılarımızın ve tüm özlemlerimizin ve umutlarımızın, tek kelimeyle zamanımızı en derinden etkileyen her şeyin ifadesini bulması gereken bir adama ihtiyaç vardı... Zamanımızın beklediği bu adam geldi. O, Holstein’lı doktor Georg Kuhlmann. Yeni dünya doktrini veya gerçekte ruhun krallığı ile ortaya çıktı.”

Bu yeni dünya doktrininin, Lamennais tarzında yarı İncil ifadeleriyle verilmiş ve peygamber benzeri bir kibirle ilan edilmiş en kaba duygusal saçmalaktan başka bir şey olmadığını eklememe gerek yok. Ancak bu, iyi Weitlingcilerin, Asyalı Hristiyanların bir zamanlar Peregrinus’u omuzlarında taşıdığı gibi, düzenbazı omuzlarında taşımalarını engellemedi. Aksi takdirde aşırı demokratlar ve aşırı eşitlikçiler olan, herhangi bir okul öğretmenine, gazeteciye ve genellikle bir el işçisi olmayan herhangi bir adama, onları sömürmek için orada olan bir “bilgin” olarak silinmez bir şüphe besleme noktasına kadar, melodramatik bir şekilde giyinmiş Kuhlman tarafından “Yeni Dünya”da en bilge olanın, yani Kuhlmann’ın zevklerin dağıtımını düzenleyeceği ve bu nedenle, o zaman bile, Eski Dünya’da, müritlerin aynı en bilge olana kucak dolusu zevk getirmesi gerektiği, kendilerinin ise kırıntılarla yetinmesi gerektiği konusunda ikna etmelerine izin verdiler. Böylece Peregrinus Kuhlmann, topluluğun pahasına görkemli bir zevk hayatı yaşadı - sürdüğü sürece. Elbette çok uzun sürmedi; şüphecilerin ve imansızların artan homurtuları ve Vaudois Hükümeti tarafından zulüm tehdidi, Lozan’daki “Ruhun Krallığı”na son verdi - Kuhlmann ortadan kayboldu.

Avrupa işçi sınıfı hareketini başlangıcında deneyimlemiş olan herkes, buna benzer düzinelerce örnek hatırlayacaktır. Bugün bu tür aşırı vakalar, en azından büyük

merkezlerde imkansız hale geldi; ancak hareketin yeni zemin kazandığı uzak bölgelerde, bu tür küçük bir Peregrinus hala geçici sınırlı bir başarıya güvenilebilir. Ve tıpkı resmi dünyadan hiçbir şey beklemeyen veya onunla bağını koparmış olan herkesin - aşılama karşıtları, perhiz destekçileri, vejetaryenler, canlı hayvan deneyi karşıtları, doğa şifacıları, toplulukları dağılmış serbest topluluk vaizleri, evrenin kökeni üzerine yeni teorilerin yazarları, başarısız veya talihsiz mucitler, tüm bürokrasi tarafından “beleş davacı” olarak adlandırılan gerçek veya hayali adaletsizlik kurbanları - tüm ülkelerdeki işçi sınıfı partilerine akın ettiği gibi - ilk Hristiyanlar için de öyleydi. Eski dünyanın çözülmesiyle serbest kalan, yani başıboş kalan tüm unsurlar, o çözülme sürecine direnen tek unsur olarak birbiri ardına Hristiyanlığın yörüngesine girdi - tam da o sürecin gerekli ürünü olduğu için - ve bu nedenle diğer unsurlar sadece kısa ömürlü sineklerken, varlığını sürdürdü ve büyüdü. Genç Hristiyan topluluklarına akın etmeyen ve en azından bir süre ve izole yerlerde dikkatli kulaklar ve istekli inananlar bulmayan hiçbir fanatizm, hiçbir aptallık, hiçbir entrika yoktu. Ve ilk komünist işçi derneklerimiz gibi, ilk Hristiyanlar da amaçlarına uygun olan her şeye benzeri görülmemiş bir saflıkla o kadar kapıldılar ki, Peregrinus’un Hristiyanlık için yazdığı “çok sayıdaki eserden” bir parçasının Yeni Ahit’imize girip girmediğinden bile emin değiliz.

II

İlk Hristiyanlık tarihine ilişkin bilgimizin şimdiye kadarki tek bilimsel temeli olan Alman İncil eleştirisi, çifte bir eğilimi izledi.

İlk eğilim, geniş anlamda D.F. Strauss’un da dahil edilmesi gereken Tübingen okulunun eğilimiydi. Eleştirel soruşturmada, bir teolojik okulun gidebileceği kadar ileri gider. Dört İncil’in görgü tanığı anlatımları olmadığını, yalnızca kaybolmuş yazıların daha sonraki uyarlamaları olduğunu; Pavlus elçisine atfedilen Mektupların dörtten fazlasının otantik olmadığını vb. kabul eder. Kabul edilemez olarak değerlendirerek, tarihi anlatılardan tüm mucizeleri ve çelişkileri çıkarır; ancak geri kalanından “kurtarılabilir olanı kurtarmaya” çalışır ve o zaman doğası, bir teolojik okulunki, çok belirgindir. Böylece, çoğunlukla ona dayanan Renan’ın aynı yöntemi uygulayarak daha da fazla “kurtarmasını” ve dahası, şüpheli olan birçok Yeni Ahit anlatımını ve ayrıca şehitlerle ilgili bir dizi başka efsaneyi tarihsel olarak doğrulanmış olarak bize dayatmaya çalışmasını sağladı. Her halükarda, Tübingen okulunun tarihsel olmayan veya apokrif olarak reddettiği her şey, bilim için nihayet ortadan kaldırılmış olarak kabul edilebilir.

Diğer eğilim ise tek bir temsilciye sahiptir - *Bruno Bauer*. En büyük hizmeti, yalnızca İncillerin ve elçilerin Mektuplarının acımasız bir eleştirisini vermekle kalmaması, aynı zamanda ilk kez yalnızca Yahudi ve Greko-İskenderiye unsurlarını değil, Hristiyanlığa evrensel bir din kariyerini ilk açan tamamen Yunan ve Greko-Roma unsurlarını da ciddi bir şekilde araştırmaya girişmesidir. Hristiyanlığın Yahudilikten hazır ve eksiksiz olarak ortaya

çıktığı ve Filistin'den başlayarak, esas olarak zaten tanımlanmış dogması ve ahlakıyla dünyayı fethettiği efsanesi, Bruno Bauer'den beri savunulamaz hale geldi; yalnızca teolojik fakültelerde ve "bilim pahasına bile olsa dini insanlar için canlı tutmak" isteyen insanlarla yaşamaya devam edebilir. İskenderiye'nin Filonik okulunun ve Greko-Roma vulgar felsefesinin - Platonik ve esas olarak Stoacı - Konstantin altında devlet dini haline gelen Hristiyanlık üzerindeki muazzam etkisi, ayrıntılı olarak tanımlanmaktan çok uzak, ancak varlığı kanıtlandı ve bu öncelikle Bruno Bauer'in başarısıdır: Hristiyanlığın dışarıdan - Yahudiye'den - Romano-Yunan dünyasına ithal edilmediğinin ve ona dayatılmadığının, ancak en azından dünya dini biçiminde, o dünyanın kendi ürünü olduğunun kanıtının temelini attı. Bauer elbette, köklü önyargılara karşı savaşan herkes gibi, bu çalışmasında amacını aştı. Edebi kaynaklar aracılığıyla da Filo'nun ve özellikle Seneca'nın ortaya çıkan Hristiyanlık üzerindeki etkisini tanımlamak ve Yeni Ahit yazarlarını resmen o filozofların düpedüz intihalcileri olarak göstermek için, yeni dinin ortaya çıkışını yaklaşık yarım yüzyıl sonraya yerleştirmek, Romalı tarihçilerin karşıt anlatımlarını reddetmek ve genel olarak tarih yazımıyla ilgili geniş özgürlükler almak zorunda kaldı. Ona göre Hristiyanlık kendi başına yalnızca Flaviuslar döneminde, Yeni Ahit edebiyatı yalnızca Hadrian, Antoninus ve Marcus Aurelius dönemlerinde ortaya çıkar. Sonuç olarak İsa ve müritlerinin Yeni Ahit anlatımları Bauer için herhangi bir tarihsel arka plandan yoksundur: ilk toplulukların iç gelişim aşamalarının ve ahlaki mücadelelerinin az çok hayali kişilere aktarıldığı efsanelerde seyreltilirler. Bauer'e göre yeni dinin doğum yerleri Celile ve Kudüs değil, İskenderiye ve Roma'dır.

Bu nedenle, Tübingen okulu Yeni Ahit hikayelerinin ve dokunulmadan bıraktığı edebiyatının kalıntılarında bilimin bugün hala tartışmalı olarak kabul edebileceğinin en uç noktasını bize sunuyorsa, Bruno Bauer bize itiraz edilebilecek olanın en üst sınırını sunar. Fiili gerçek bu iki sınır arasında yatar. Bu gerçeğin bugün elimizdeki araçlarla tanımlanıp tanımlanamayacağı çok şüphelidir. Özellikle Roma'da, Doğu'da ve her şeyden önce Mısır'da yeni keşifler, herhangi bir eleştiriden daha fazla katkıda bulunacaktır.

Ancak Yeni Ahit'te yazılma zamanı birkaç ay içinde tanımlanabilen, Haziran 67 ile Ocak veya Nisan 68 arasında yazılmış olması gereken tek bir kitap var; sonuç olarak, Hristiyan çağının en başına ait olan ve o çağın başlangıcının fikirlerini ilgili deyimsel dilde en saf bağlılıkla yansıtan bir kitap. Bu nedenle bu kitap, bence, ilk Hristiyanlığın gerçekten ne olduğunu tanımlamak için Yeni Ahit'in geri kalanının tamamından çok daha önemli bir kaynaktır; bu, mevcut biçiminde çok daha sonraki bir tarihe aittir. Bu kitap, Yuhanna'nın Vahyi olarak adlandırılır. Ve görünüşe göre tüm İncil'deki en karanlık kitap olan bu kitap, Alman Eleştirisi sayesinde bugün en anlaşılır ve en açık olduğu için, okuyucularına bunun bir açıklamasını vereceğim.

Kişinin, yalnızca yazarın değil, aynı zamanda içinde hareket ettiği "çevre ortamının" da büyük coşku durumuna ikna olmak için bu kitaba bakması yeterlidir. "Vahiyimiz" türünün

ve zamanının tek örneği değildir. Çağımızdan önce 164 yılından, bize ulaşan ilk kitap olan Daniel Kitabı olarak adlandırılan kitap yazıldığında, çağımızın yaklaşık 250 yılına kadar, sonraki taklitler sayılmazsa, Commodian'ın Carmen'inin yaklaşık tarihi, Renan en az on beş mevcut klasik "Apokalips" saydı (Renan'dan alıntı yapıyorum çünkü kitabı uzman olmayanlar tarafından da en iyi bilinen ve en erişilebilir olanıdır). Bu, Roma ve Yunanistan'da ve daha da çok Küçük Asya, Suriye ve Mısır'da, en çeşitli halkların en kaba batıl inançlarının kesinlikle eleştirel olmayan bir karışımının ayırım gözetmeksizin kabul edildiği ve dindar aldatma ve düpedüz şarlatanlıkla tamamlandığı bir zamandı; mucizelerin, vecdlerin, vizyonların, görünüşlerin, kehanetlerin, altın yapımının, kabalanın ve diğer gizli büyülerin birincil rol oynadığı bir zaman. Hristiyanlık, o atmosferde ve dahası, bu doğaüstü fantezileri dinlemeye diğerlerinden daha eğilimli bir insan sınıfı arasında ortaya çıktı. Mısır'daki Hristiyan gnostikleri çağımızın ikinci yüzyılında kapsamlı bir şekilde simyayla uğraşmadılar ve diğerlerinin yanı sıra Leyden papirüs belgelerinin de kanıtladığı gibi, simyasal kavramları öğretilerine dahil etmediler mi? Ve Tacitus'a göre, büyücülük nedeniyle Roma'dan iki kez, bir kez Claudius döneminde ve bir kez de Vitellius döneminde kovulan Keldani ve Yahudili *mathematici*, Yuhanna'nın Vahyi'nin temelinde bulacağımız türden başka bir geometri uygulamadılar.

Buna başka bir şey daha eklemeliyiz. Tüm apokalipsler, okuyucularını aldatma hakkını kendilerine atfederler. Sadece genel olarak iddia edilen yazarlarından oldukça farklı kişiler tarafından ve çoğunlukla çok daha sonra yaşamış kişiler tarafından yazılmakla kalmadılar, örneğin Daniel Kitabı, Henoch Kitabı, Ezra, Baruch, Juda vb. Apokalipsleri ve Sibylline kitapları, aynı zamanda ana içerikleri söz konusu olduğunda, yalnızca çok önceden olmuş ve gerçek yazar tarafından oldukça iyi bilinen şeyleri tahmin ederler. Böylece 164 yılında, Antiochus Epiphanes'in ölümünden kısa bir süre önce, Daniel Kitabı'nın yazarı, Nebuchadnezzar zamanında yaşadığı varsayılan Daniel'e, Pers ve Makedon imparatorluklarının yükselişini ve düşüşünü ve Roma İmparatorluğu'nun başlangıcını tahmin ettirir, bu kehanet yeteneğinin bu kanıtıyla okuyucuyu İsrail halkının tüm zorlukların üstesinden geleceği ve sonunda muzaffer olacağı nihai kehaneti kabul etmeye hazırlamak için. Bu nedenle Yuhanna'nın Vahyi gerçekten iddia edilen yazarının eseri olsaydı, tüm apokaliptik edebiyat arasında tek istisna olurdu.

Yazar olduğunu iddia eden Yuhanna, her halükarda Küçük Asya Hristiyanları arasında büyük bir saygınlığa sahip bir adamdı. Bu, yedi kiliseye gönderilen mesajın tonuyla doğrulanır. Muhtemelen, tarihsel varlığı tam olarak doğrulanmamış ancak çok muhtemel olan elçi Yuhanna idi. Bu elçi gerçekten yazarsa, bakış açımız için çok daha iyi olur. Bu, bu kitabın Hristiyanlığının gerçek, özgün ilk Hristiyanlık olduğunun en iyi doğrulaması olurdu. Geçerken belirtmek gerekir ki, görünüşe göre Vahiy, Yuhanna'ya atfedilen İncil veya üç Mektup ile aynı yazar tarafından yazılmamıştır.

Vahiy bir dizi vizyondan oluşur. İlkinde İsa, bir başrahip kıyafetinde görünür, Asya'daki

yedi kiliseyi temsil eden yedi şamdanın ortasında yürür ve o kiliselerin yedi “meleğine” “Yuhanna”ya mesajlar dikte eder. İşte en başından itibaren *bu* Hristiyanlık ile İznik Konsili tarafından formüle edilen Konstantin’in evrensel dini arasındaki farkı açıkça görüyoruz. Üçleme yalnızca bilinmiyor değil, aynı zamanda imkansızdır bile. Daha sonraki tek Kutsal Ruh yerine, burada hahamlar tarafından İşaya XI, 2’den oluşturulan “Tanrı’nın yedi ruhu” vardır. İsa, Tanrı’nın oğlu, ilki ve sonu, *alfa ve omega*, hiçbir şekilde Tanrı’nın kendisi veya Tanrı’ya eşit değil, aksine, “Tanrı’nın yaratılışının başlangıcı”, dolayısıyla Tanrı’nın bir yansıması, sonsuzluktan beri var olan ancak yukarıda bahsedilen yedi ruh gibi Tanrı’ya bağımlı. XV. Bölüm, 3. ayette cennetteki şehitler “Tanrı’nın kulu Musa’nın şarkısını ve Kuzu’nun şarkısını” Tanrı’yı yücelterek söylerler. Bu nedenle İsa burada yalnızca Tanrı’ya bağımlı olarak değil, aynı zamanda belirli bir bakımdan Musa ile eşit konumda görünür. İsa Kudüs’te çarmıha gerilir (XI, 8) ancak yeniden dirilir (I, 5, 18); o, dünyanın günahları için kurban edilmiş ve kanıyla tüm dillerden ve uluslardan imanlıların Tanrı’ya kurtarıldığı “Kuzu”dur. İşte ilk Hristiyanlığın evrensel bir din haline gelmesini sağlayan temel fikri buluyoruz. O zamanın tüm Sami ve Avrupa dinleri, insanın eylemleriyle gücendirilen tanrıların kurbanla yatıştırılabileceği görüşünü paylaşıyordu; Hristiyanlıktaki ilk devrimci temel fikir (Filonik okuldan ödünç alınmıştır), bir arabulucunun tek büyük gönüllü kurbanıyla tüm zamanların ve tüm insanların günahlarının - imanlılar açısından - bir kez ve sonsuza dek bağışlandığıydı. Böylece başka kurbanların gerekliliği ve bununla birlikte çok sayıda dini ritüelin temeli ortadan kaldırıldı: ancak diğer itiraflardan insanlarla ilişkiyi zorlaştıran veya yasaklayan ritüellerden özgürlük, evrensel bir dinin ilk koşuluydu. Buna rağmen kurban alışkanlığı halkların adetlerine o kadar derinden kök salmıştı ki, paganizmden çok şey ödünç alan Katoliklik, en azından sembolik kitle kurbanını tanıtarak bu gerçeğe uyum sağlamayı uygun buldu. Öte yandan kitabımızda aslî günah dogmasının hiçbir izi yoktur.

Ancak bu mesajlarda, kitabın tamamında olduğu gibi, en karakteristik olan şey, yazarın kendisinden ve inanan arkadaşlarından *Yahudiler* dışında başka bir isimle bahsetmesinin hiçbir zaman ve hiçbir yerde aklına gelmemesidir. İzmir ve Philadelphia’daki, aleyhinde öfkeyle konuştuğu mezheplerin üyelerini,

“Yahudi olduklarını söylüyorlar, ama değiller, Şeytan’ın sinagogudurlar”

gerçeğiyle suçlar; Bergama’dakiler için şöyle der: *İsrail oğullarının önüne* bir engel koymayı, putlara kurban edilen şeyleri yemeyi ve zina etmeyi Balak’a öğreten Balam’ın doktrinini tutarlar. Burada bu nedenle bilinçli Hristiyanlar söz konusu değil, Yahudi olduklarını söyleyen insanlar söz konusudur. Kabul edelim ki, Yahudilikleri daha önceki dönemin yeni bir gelişim aşamasıdır, ancak tam da bu nedenle tek gerçek olanıdır. Bu nedenle, kutsallar Tanrı’nın tahtının önünde görüldüğünde, önce her kabileden 12.000 olmak üzere 144.000 Yahudi geldi ve ancak onlardan sonra bu yenilenmiş Yahudiliğe dönüştürülen sayısız putperest kitlesi geldi. Yazarımızın, Hristiyan çağının 69. yılında,

insan zihninin tarihindeki en devrimci unsurlardan biri olacak bir dinin gelişiminde yepyeni bir aşamayı temsil ettiğinin ne kadar az farkında olduğu buydu.

Bu nedenle, kendisinin hala farkında olmayan o zamanki Hristiyanlığın, İznik Konsili'nin daha sonraki dogmatik olarak sabitlenmiş evrensel dininden yer ile gök kadar farklı olduğunu görüyoruz; biri diğerinde tanınmaz. Burada daha sonraki Hristiyanlığın ne dogması ne de ahlakı var, bunun yerine tüm dünyaya karşı mücadele edildiği ve mücadelenin muzaffer olacağı bir his var; günümüz Hristiyanlarında tamamen eksik olan ve zamanımızda yalnızca toplumun diğer kutbunda, Sosyalistler arasında bulunan bir mücadele isteği ve zafer kesinliği.

Aslında, başlangıçta güç bakımından üstün olan bir dünyaya ve aynı zamanda yenilikçilerin kendisine karşı mücadele, ilk Hristiyanlar ve Sosyalistler için ortaktır. Bu iki büyük hareketin hiçbiri liderler veya peygamberler tarafından yapılmadı - her ikisi arasında da yeterince peygamber olmasına rağmen - bunlar kitlesel hareketlerdir. Ve kitlesel hareketler başlangıçta karmaşık olmak zorundadır; karmaşık çünkü kitlelerin düşüncesi başlangıçta çelişkiler, netlik eksikliği ve uyum eksikliği arasında hareket eder ve ayrıca peygamberlerin başlangıçta onlarda hala oynadığı rol nedeniyle. Bu kafa karışıklığı, ortak dış düşmana karşı olduğu kadar en az aynı gayretle birbirleriyle savaşan çok sayıda mezhebin oluşumunda görülür. İlk Hristiyanlıkta da böyleydi, sosyalist hareketin başlangıcında da böyleydi, birlik vaaz eden iyi niyetli değerlileri ne kadar endişelendirirse endişelendirsin, hiçbir birliğin mümkün olmadığı yerde.

Enternasyonal, tek tip bir dogma tarafından mı bir arada tutuluyordu? Aksine. Fransız 1848 öncesi geleneğinin komünistleri vardı, bunlar arasında yine çeşitli tonlar vardı: Weitling okulunun komünistleri ve yeniden canlandırılmış Komünist Birliği'nin diğerleri, Fransa ve Belçika'da egemen olan Proudhoncular, Blanquistler, Alman İşçi Partisi ve son olarak İspanya ve İtalya'da bir süre üstünlüğü ele geçiren Bakuninci anarşistler, sadece başlıca grupları belirtmek gerekirse. Anarşistlerden ayrılığın her yerde nihai ve eksiksiz olması ve en azından en genel ekonomik bakış açıları açısından birliğin sağlanabilmesi için Enternasyonal'in kuruluşundan itibaren çeyrek asır geçti. Ve bu, iletişim araçlarımızla birlikte - demiryolları, telgraf, dev sanayi şehirleri, basın, örgütlü halk meclisleri.

İlk Hristiyanlar arasında, tartışmanın ve dolayısıyla daha sonra birliğin sağlandığı aynı sayısız mezhebe bölünme vardı. Bunu, şüphesiz en eski Hristiyan belgesi olan bu kitapta zaten buluyoruz ve yazarımız ona, dışarıdaki büyük günahkar dünya kadar uzlaşmaz bir ateşle savaşıyor. Öncelikle Efes ve Bergama'da Nikolasçılar vardı; Yahudi olduklarını söyleyen ancak Şeytan'ın sinagogu olanlar, İzmir ve Philadelphia'da; sahte bir peygamber olarak adlandırılan Balam'ın destekçileri, Bergama'da; elçi olduklarını söyleyen ancak olmayanlar, Efes'te; ve son olarak, Thyatira'da, bir Jezebel olarak tanımlanan sahte kadın peygamberin destekçileri. Bu mezhepler hakkında daha fazla ayrıntı verilmiyor, sadece

Balam ve Jezebel'in takipçileri hakkında putlara kurban edilen şeyleri yedikleri ve zina ettikleri söyleniyor. Bu beş mezhebi Pavlusçu Hristiyanlar olarak ve tüm mesajları sahte elçi, iddia edilen Balam ve "Nikolaos" a karşı yöneltilmiş olarak tasavvur etme girişimleri olmuştur. Bu yöndeki, pek de savunulamaz argümanlar Renan'ın *Aziz Pavlus* (Paris 1869, ss. 303-05 ve 367-70) adlı eserinde toplanmıştır. Hepsi mesajları Elçilerin İşleri ve Pavlus'un sözde Mektupları ile açıklamaya eğilimlidir, bu yazılar, en azından mevcut biçimlerinde, Vahiy'den en az 60 yıl daha gençtir ve ilgili gerçek verileri bu nedenle yalnızca son derece şüpheli değil, aynı zamanda tamamen çelişkilidir. Ancak belirleyici olan şey, yazarın aynı mezhebe beş farklı isim vermesi ve hatta yalnızca Efes için iki tane (sahte elçiler ve Nikolasçılar) ve ayrıca Bergama için de iki tane (Balamcılar ve Nikolasçılar) vermesi ve onlara her seferinde açıkça iki farklı mezhep olarak atıfta bulunması aklına gelemeyeceğidir. Aynı zamanda bu mezhepler arasında bugün Pavlusçu olarak adlandırılacak unsurların da olma ihtimalini kimse inkar edemez.

Daha fazla ayrıntının verildiği her iki durumda da suçlama, putlara sunulan etleri yemek ve zina etmek üzerinedir; Yahudilerin - eskilerin olduğu kadar Hristiyan olanların da - dönüştürülmüş putperestlerle sürekli anlaşmazlık içinde olduğu iki nokta. Putperest kurbanlarından elde edilen et yalnızca, sunulan yiyeceği reddetmenin uygunsuz ve hatta tehlikeli görünebileceği şenlik yemeklerinde servis edilmekle kalmıyor; aynı zamanda, yasanın gözünde temiz olup olmadığını her zaman belirlemenin mümkün olmadığı halk pazarlarında da satılıyordu. Yahudiler zina ile yalnızca evlilik dışı cinsel ilişkileri değil, aynı zamanda Yahudi yasası tarafından yasaklanan ilişki dereceleri içindeki evlilikleri veya bir Yahudi ile bir yabancı arasındaki evliliği de anlıyorlardı ve kelime genellikle Elçilerin İşleri (the Acts of the Apostles) XV, 20 ve 29'da bu anlamda anlaşılıyor. Ancak Yuhanna'mızın Ortodoks Yahudilere izin verilen cinsel ilişkiler hakkında kendi görüşleri var. XIV, 4'te 144.000 göksel Yahudi hakkında şöyle diyor:

"Bunlar kadınlarla kirlenmemiş olanlardır; çünkü onlar bakirelerdir."

Ve aslında, Yuhanna'mızın cennetinde tek bir kadın yoktur. Bu nedenle, diğer ilk Hristiyan yazılarında da sık sık ortaya çıkan, cinsel ilişkileri genel olarak günahkar olarak gören eğilime aittir. Ve dahası, Roma'yı, yeryüzünün krallarının zina ettiği ve zinanın şarabıyla sarhoş olduğu ve yeryüzünün tüccarlarının onun lezzetlerinin bolluğu sayesinde zenginleştiği Büyük Fahişe olarak adlandırdığı gerçeğini göz önünde bulundurduğumuzda, kelimeyi mesajlarda teolojik özür dileyenlerin Yeni Ahit'teki diğer bazı pasajların bir onayını yakalamak için ona atfetmek isteyeceği dar anlamda almamız imkansız hale gelir. Aksine. Mesajlardaki bu pasajlar, tüm büyük çalkantı zamanlarına özgü bir olgunun açık bir göstergesidir; cinsel ilişkilerin geleneksel bağları, diğer tüm zincirler gibi sarsılır. Hristiyanlığın ilk yüzyıllarında da, bedeni öldüren çileciliğin yanı sıra, Hristiyan özgürlüğünü erkek ve kadın arasında az çok sınırsız bir ilişkiye kadar genişletme eğilimi de sık sık ortaya çıktı. Aynı şey modern sosyalist hareketinde de gözlemlendi. O zamanlar

Almanya'nın "dindar kreşi"nde Saint-Simon'un otuzlu yıllarda Almanca'da "*Wiedereinsetzung des Fleische*"[2] olarak verilen *r habilitation de la chair* karşısında ne tarifsiz bir dehşet hissedildi! Ve en çok dehşete düşenler, o zamanlar hüküm süren seçkin z mrelerdi ( lkemizde henüz sınıf yoktu) ve Berlin'de de taşra arazilerinde olduğu gibi, rahatlarının yeniden sağlanması olmadan yaşayamıyorlardı! Keşke o iyi insanlar, beden için bambaşka oyunlar tasarlayan Fourier'yi tanıyabilselerdi!  topik düşüncenin üstesinden gelinmesiyle bu aşırılıklar daha rasyonel ve gerçekte çok daha radikal bir anlayışa yol açtı ve Almanya, Heine'in dindar kreşinden büyüyüp Sosyalist hareketin merkezi haline geldiğinden beri, seçkin dindar dünyanın ikiyüzlü öfkesine g l n yor. Mesajların tüm dogmatik içeriği bu kadar.

Geri kalanı, imanlıları propagandada gayretli olmaya, düşman karşısında inançlarının cesur ve gururlu bir şekilde itiraf etmeye, hem içerideki hem de dışarıdaki düşmana karşı amansız mücadeleye teşvik etmekten ibarettir - ve bu kadarıyla, Enternasyonal'in peygamberce düşünen heveslilerinden biri tarafından da yazılmış olabilirlerdi.

III

Mesajlar, Yuhanna'nın Küçük Asya'daki yedi kiliseye ve onlar aracılığıyla daha sonra Hristiyanlığın geliştiği 69 yılındaki geri kalan reforme Yahudiliğine iletişiminin asıl temasının yalnızca girişidir. Ve bununla ilk Hristiyanlığın en iteki kutsalına giriyoruz.

İlk Hristiyanlar ne tür insanlardan toplanıyordu? Esas olarak, devrimci bir unsur haline geldiği gibi, halkın en alt katmanlarının  yeleri olan "emekçilerden ve yükü olanlardan". Ve neden oluşuyorlardı? Güney k le devletlerinin "ortalama beyazları" ve sömürge ve in limanlarındaki Avrupalı serseriler ve maceracılar gibi her türden yoksullaşmış  zg r adamların kasabalarında, sonra azat edilmiş kölelerden ve her şeyden önce gerçek kölelerden; İtalya, Sicilya ve Afrika'daki büyük m lklerdeki kölelerden ve eyaletlerin kırsal bölgelerinde borç yoluyla giderek daha fazla köleliğe düşmüş küçük köylülerden. Tüm bu unsurlar için özgürleşmeye giden kesinlikle ortak bir yol yoktu. Hepsi için cennet arkalarında kaybolmuştu; harap olmuş  zg r adamlar için, atalarının  zg r vatandaşları olduğu eski *polis*, aynı anda kasaba ve devletti; savaş esiri köleler için, boyunduruk altına alınmalarından ve esaretlerinden önceki özgürlük zamanı; küçük köylüler için kaldırılan gentil sosyal sistemi ve ortak toprak mülkiyeti. Bütün bunlar, fetheden Roma'nın düzleştirici demir yumruğuyla yere serilmişti. Antik ağın ulaştığı en büyük sosyal grup kabile ve akraba kabilelerin birliğiydi; barbarlar arasında gruplaşma ailelerin ittifaklarına dayanıyordu ve kasaba kuran Yunanlılar ve İtalyanlar arasında, bir veya daha fazla akraba kabileden oluşan *polise* dayanıyordu. Philip ve İskender, Helen yarımadasına siyasi birlik verdi, ancak bu bir Yunan ulusunun oluşumuna yol açmadı. Uluslar ancak Roma dünya egemenliğinin çöküşüyle mümkün hale geldi. Bu egemenlik, küçük birliklere bir kez ve sonsuza dek son vermişti; askeri güç, Roma yargısı ve vergi toplama mekanizması

geleneksel iç örgütlenmeyi tamamen çözdü. Bağımsızlık ve özgün örgütlenme kaybına, askeri ve sivil yetkililerin, boyunduruk altına alınanların hazinelerini onlardan alan ve sonra onlardan daha fazlasını gasp etmek için tefeci oranlarında geri veren zorla yağmalanması eklendi. Vergilendirmenin baskısı ve yalnızca veya esas olarak doğal ekonomi tarafından yönetilen bölgelerde neden olduğu para ihtiyacı, köylüleri tefecilere karşı giderek daha derin bir köleliğe sürükledi, büyük servet farklılıklarına yol açtı, zenginleri daha zengin ve fakirleri tamamen muhtaç hale getirdi. İzole küçük kabilelerin veya kasabaların devasa Roma dünya gücüne karşı herhangi bir direnci umutsuzdu. Çıkış yolu, köleleştirilmiş, ezilmiş ve yoksullaşmış olanlar için kurtuluş nerede vardı, çıkarları birbirine yabancı ve hatta karşıt olan tüm bu insan grupları için ortak bir çıkış yolu? Ve yine de büyük bir devrimci hareketin hepsini kucaklaması gerekiyorsa bulunmalıydı.

Bu çıkış yolu bulundu. Ama bu dünyada değil. İşlerin olduğu durumda, bu yalnızca dini bir çıkış yolu olabilirdi. Sonra yeni bir dünya ortaya çıktı. Ruhun bedenin ölümünden sonraki devamlı yaşamı, Roma dünyasında yavaş yavaş tanınan bir inanç maddesi haline gelmişti. Ölen ruhların yeryüzündeyken eylemleri için bir tür ödül veya ceza da giderek daha genel bir kabul gördü. Ödül söz konusu olduğunda, kabul etmek gerekir ki, beklentiler o kadar iyi değildi: antik çağ, yeryüzündeki yaşama gölgeler krallığındaki yaşamdan sonsuz derecede daha fazla değer atfetmemek için çok kendiliğinden materyalistti; ölümden sonra yaşamaya devam etmek Yunanlılar tarafından daha çok bir talihsizlik olarak kabul ediliyordu. Sonra, öbür dünyadaki ödül ve cezayı ciddiye alan ve cennet ve cehennemi yaratan Hristiyanlık geldi ve emekçileri ve yükü olanları bu keder vadisinden sonsuz cennete götürecek bir çıkış yolu bulundu. Ve aslında yalnızca öbür dünyadaki bir ödül beklentisiyle, dünyaya ve çileciliğe stoacı-filonik vazgeçiş, ezilen kitlelere coşku aşılacak yeni bir evrensel dinin temel ahlaki ilkesine yüceltilebilirdi.

Ancak bu ilahi cenneti, imanlılara yalnızca ölümleriyle açılmaz. Tanrı'nın krallığının, başkenti Yeni Kudüs olan, ancak cehennem güçleriyle zorlu mücadelelerden sonra fethedilebileceğini ve açılabilirliğini göreceğiz. Ancak ilk Hristiyanların hayalinde bu mücadeleler hemen önlerindeydi. Yuhanna kitabını en başından "kısa süre sonra gerçekleşmesi gereken şeyler" in vahyi olarak tanımlar; ve hemen ardından, I, 3'te şöyle ilan eder:

"Bu peygamberlik sözlerini okuyan ve işitenler... çünkü zaman yakındır."

Philadelphia'daki kiliseye İsa şu mesajı gönderir: "İşte, *hızla* geliyorum." Ve son bölümde melek, Yuhanna'ya "*kısa sürede* yapılması gereken şeyleri" gösterdiğini söyler ve ona şu emri verir: "Bu kitabın peygamberlik sözlerini mühürleme: çünkü zaman *yakındır*." Ve İsa'nın kendisi iki kez (XXII, 12, 20) "*Hızla* geliyorum" der. Devamı bize bu gelişin ne kadar erken beklendiğini gösterecektir.

Yazarın şimdi bize gösterdiği Vahiy öngörülerini, baştan sona ve çoğunlukla kelimesi kelimesine, kısmen Eski Ahit'in klasik peygamberlerinden, özellikle Hezekiel'den, kısmen de Daniel Kitabı tarzında yazılmış daha sonraki Yahudi apokalipslerinden ve özellikle en azından kısmen zaten yazılmış olan Henoch Kitabı'ndan daha önceki modellerden kopyalanmıştır. Eleştiri, Yuhanna'nızın her resmi, her tehditkar işareti, inanmayan insanlığa gönderilen her belayı, tek kelimeyle kitabının tüm materyalini nereden aldığını en küçük ayrıntılarına kadar göstermiştir; böylece yalnızca büyük bir zihin yoksulluğu göstermekle kalmaz, aynı zamanda tarif ettiği iddia edilen vecdleri ve vizyonları hayalinde bile hiçbir zaman deneyimlemediğini kendi kendine kanıtlar.

Bu öngörülerin sırası kısaca şöyledir: Önce Yuhanna, elinde yedi mühürlü bir kitap tutan tahtında oturan Tanrı'yı ve önünde öldürülmüş ve ölümden dirilmiş Kuzu'yu (İsa) görür ve kitabın mühürlerini açmaya layık bulunur. Mühürlerin açılmasını her türden mucizevi tehditkar işaret izler. Beşinci mühür açıldığında Yuhanna, Tanrı'nın sunağının altında, Tanrı'nın sözü için öldürülen ve yüksek sesle bağırarak şöyle diyen İsa'nın şehitlerinin ruhlarını görür:

“Ey Rab, ne zamana kadar hüküm vermeyecek ve yeryüzünde oturanlardan kanımızın intikamını almayacaksın?”

Ve sonra onlara beyaz cüppeler verilir ve onlara henüz kısa bir süre daha dinlenmeleri gerektiği, çünkü daha fazla şehidin öldürülmesi gerektiği söylenir.

Yani burada henüz bir “sevgi dini”nden, “Düşmanlarınızı sevin, size lanet edenleri kutsayın” vb.den söz edilmiyor. Burada Hristiyanların zulmedenlerinden saf, dürüst bir intikam vaaz ediliyor. Kitabın tamamında böyledir. Kriz ne kadar yaklaşırsa, göklerden o kadar ağır belalar ve cezalar yağar ve Yuhanna, insanlığın çoğunluğunun günahlarını bağışlamayacağını, Tanrı'nın yeni kırbaçlarının onları kamçılama gerektğini, İsa'nın onları demir bir çubukla yönetmesi ve Her Şeye Gücü Yeten Tanrı'nın öfkesinin ve gazabının üzüm sıkacağına çiğnemesi gerektiğini, ancak dinsizlerin hala kalplerinde inatçı kaldığını o kadar büyük bir memnuniyetle duyurur. Bu, bir kavganın devam ettiğinin ve - à la guerre comme à la guerre **[3]** - tüm ikiyüzlülükten arınmış doğal bir duygusudur.

Yedinci mühür açıldığında, yedi borazanlı yedi melek gelir ve bunlardan biri borazanını her çaldığında yeni dehşetler ortaya çıkar. Yedinci borazandan sonra, yeryüzüne döktükleri Tanrı'nın gazabının yedi tasını taşıyan yedi melek daha sahneye gelir; yine daha fazla bela ve ceza, çoğunlukla birkaç kez olmuş olanın sıkıcı tekrarları. Sonra, kıvılcıkta sular üzerinde giyinmiş, kutsalların ve İsa'nın şehitlerinin kanıyla sarhoş, yeryüzünün tüm kralları üzerinde hüküm süren yedi tepeli büyük şehir olan kadın, Büyük Fahişe Babil gelir. Yedi başlı ve on boynuzlu bir canavarın üzerinde oturuyor. Yedi baş yedi tepeli ve aynı zamanda yedi “kralı” temsil ediyor. O krallardan beşi düşmüş, biri var ve diğeri henüz

gelmemiş ve ondan sonra ilk beşten biri tekrar geliyor; ölümcül şekilde yaralanmıştı ama iyileşti. Dünyayı 42 ay veya 3½ yıl (yedi yıllık bir haftanın yarısı) yönetecek ve imanlılara ölümüne zulmedecek ve tanrısızlık yönetimini getirecek. Ancak sonra büyük son savaş gelir, kutsallar ve şehitlerin intikamı Büyük Fahişe Babil'in ve tüm takipçilerinin, yani insanlığın ana kitlesinin yok edilmesiyle alınır; şeytan dipsiz kuyuya atılır ve İsa'nın ölümlerinden dirilen şehitlerle birlikte hüküm sürdüğü bin yıl boyunca orada kapatılır. Ancak bin yıl sonra şeytan tekrar serbest bırakılır ve sonunda yenildiği başka bir büyük ruhlar savaşı vardır. Sonra diğer ölümlerin de dirildiği ve Tanrı'nın (İsa'nın değil, dikkat edin) hüküm tahtının önünde görüldüğü ikinci diriliş gelir ve imanlılar sonsuz yaşam için yeni bir cennete, yeni bir yeryüzüne ve yeni bir Kudüs'e girerler.

Bu anıtın tamamı yalnızca Hristiyanlık öncesi Yahudi materyalinden oluştuğu için neredeyse yalnızca Yahudi fikirlerini sunar. İsrail halkı için bu dünyada işler kötü gitmeye başladığından beri, Asurlulara ve Babillilere haraç verildiği zamandan, İsrail ve Yahuda'nın iki krallığının yıkılmasından Selevkos boyunduruğuna kadar, yani İşaya'dan Daniel'e kadar, her karanlık dönemde bir kurtarıcı kehaneti vardı. Daniel, XII, 1-3'te, Yahudilerin koruyucu meleği olan Mikail'in onları büyük bir sıkıntıdan kurtarmak için yeryüzüne ineceği hakkında bile bir kehanet vardır; birçok ölü tekrar canlanacak, bir tür son yargılama olacak ve halka adaleti öğreten öğretmenler sonsuza dek yıldızlar gibi parlayacak. Tek Hristiyan noktası, İsa'nın yakın yönetimine ve özellikle ölümlerden dirilen imanlıların, şehitlerin ihtişamına verilen büyük önemdir. Bu kehanetlerin, o zamanın olaylarına atıfta buldukları kadarıyla yorumlanması için, özellikle Ewald, Lücke ve Ferdinand Benary olmak üzere Alman eleştirisine borçluyuz.

Renan tarafından teolog olmayanlar için erişilebilir hale getirilmiştir. Büyük Fahişe Babil'in yedi tepeli şehir olan Roma'yı temsil ettiğini zaten gördük. XVII, 9-11. Bölümde, üzerinde oturduğu canavar hakkında bize şunlar söylenir:

“Canavarın “yedi başı”, “kadının üzerinde oturduğu yedi dağdır. Ve yedi kral vardır: beşi düşmüş, biri var ve diğeri henüz gelmemiştir; ve geldiğinde kısa bir süre devam etmesi gerekir. Ve olan ve olmayan canavar, sekizincisidir ve yedidendir ve yok olmaya gider.”

Buna göre canavar, art arda yedi Sezar tarafından temsil edilen Roma dünya egemenliğidir, bunlardan biri ölümcül şekilde yaralanmış ve artık hüküm sürmüyor, ancak iyileşecek ve geri dönecektir. Ona sekizinci olarak küfür ve Tanrı'ya meydan okuma krallığını kurması verilecektir. Ona verildi

“Kutsallarla savaşması ve onları yenmesi... Ve yeryüzünde oturan herkes, adları Kuzu'nun yaşam kitabına yazılmamış olanlar ona tapacaktır... Ve küçük büyük, zengin fakir, özgür köle herkesin sağ ellerine veya alınlarına bir işaret almasını sağlar: ve canavarın işareti, adı veya adının sayısı olmayan hiç kimse alıp satamaz. İşte bilgelik. Anlayışı olan canavarın

sayısını sayısın, çünkü bu bir insanın sayısındır; ve sayısı altı yüz altmış altıdır.” (XII, 7-18.)

Sadece, boykotun burada Roma İmparatorluğu tarafından Hristiyanlara karşı uygulanacak önlemlerden biri olarak bahsedildiğini - ve bu nedenle açıkça şeytanın bir icadı olduğunu - not ediyoruz ve daha önce hüküm sürmüş, ölümcül şekilde yaralanmış ve ortadan kaldırılmış ancak sekizinci olarak Deccal rolünde geri dönecek olan bu Roma imparatorunun kim olduğu sorusuna geçiyoruz.

Augustus’u ilk olarak aldığımızda şunlar olur: 2. Tiberius, 3. Caligula, 4. Claudius, 5. Nero, 6. Galba. “Beşi düştü ve biri var.” Bu nedenle Nero zaten düştü ve Galba var. Galba, 9 Haziran 68’den 15 Ocak 69’a kadar hüküm sürdü. Ancak tahta çıktıktan hemen sonra Ren lejyonları Vitellius liderliğinde isyan ederken, diğer generaller diğer eyaletlerde askeri ayaklanmalar hazırlıyordu. Roma’da ise Praetorianlar ayaklandı, Galba’yı öldürdü ve Otho’yu imparator ilan etti.

Bundan, Vahiy’imizin Galba zamanında yazıldığını görüyoruz. Muhtemelen hükümdarlığının sonlarına doğru. Veya en geç, “yedinci” olan Otho’nun hükümdarlığının üç ayı (15 Nisan 69’a kadar) boyunca. Peki, olan ve olmayan sekizinci kim? Bunu 666 sayısından öğreniyoruz.

Semitler - Keldaniler ve Yahudiler - arasında o zamanlar harflerin çifte anlamına dayanan bir tür büyü vardı. Çağımızdan yaklaşık 300 yıl önce İbrani harfleri de sayılar için sembol olarak kullanılıyordu: a=1, b=2, g=3, d=4, vb. Kabala kahinleri bir adın her harfinin değerini toplar ve toplamdan adı taşıyanın geleceğini tahmin etmeye çalışırlardı, örneğin eşit değerli kelimeler veya kelime kombinasyonları oluşturarak. Gizli kelimeler ve benzerleri de bu sayı dilinde ifade ediliyordu. Bu sanata Yunanca *gematriah*, geometri adı verildi; bunu bir iş olarak sürdüren ve Tacitus tarafından *mathematici* olarak adlandırılan Keldaniler, muhtemelen “ciddi düzensizlikler” nedeniyle daha sonra Claudius ve tekrar Vitellius döneminde Roma’dan kovuldular.

İşte bu matematik sayesinde 666 sayımız ortaya çıktı. İlk beş Sezar’dan birinin adının bir kılığıdır. Ancak 666 sayısının yanı sıra, ikinci yüzyılın sonunda Irenaeus başka bir okuma biliyordu - 616, bu her halükarda sayı bulmacasının hala yaygın olarak bilindiği bir zamanda ortaya çıktı.

Çözümün kanıtı, her iki sayı için de geçerli olup olmayacağıdır. Bu çözüm Berlinli Ferdinand Benary tarafından verildi. Adı Nero. Sayı, Yunanca *Nerôn Kaisar*, İmparator Nero’nun İbranice yazılışı olan נרון קסר Neron Kesar’a dayanıyor ve Talmud ve Palmyra yazıtları aracılığıyla doğrulanıyor. Bu yazıt, imparatorluğun doğu yarısında basılan Nero zamanının sikkelerinde bulundu. Ve böylece - n (nun)=50; r (resh)=200; v (vau) o için=6; n (nun)=50; k (kaph)=100; s (samech)=60; r (resh)=200. Toplam 666. Latin yazılışı *Nero Caesar*’ı temel alırsak ikinci nun=50 kaybolur ve 666-50 = 616 elde ederiz ki bu

Irenaeus'un okumasıdır.

Aslında tüm Roma İmparatorluğu, Galba zamanında aniden kargaşaya sürüklendi. Galba'nın kendisi, Nero'yu devirmek için İspanyol ve Galya lejyonlarının başında Roma'ya yürüdü, Nero kaçtı ve azat edilmiş bir köleye onu öldürmesini emretti. Ancak sadece Roma'daki Praetorianlar Galba'ya karşı komplo kurmakla kalmadı, eyaletlerdeki yüksek komutanlar da öyle; her yerde yeni taht talipleri ortaya çıktı ve lejyonlarıyla Roma'ya yürümeye hazırlandı. İmparatorluk iç savaşa mahkum görünüyordu, dağılması yakın görünüyordu. Bütün bunların ötesinde, özellikle Doğu'da, Nero'nun öldürülmediği, sadece yaralandığı, Partlara kaçtığı ve daha kanlı bir terör yönetimi başlatmak için Fırat üzerinden bir orduyla ilerlemek üzere olduğu söylentisi yayıldı. Özellikle Achaia ve Asya bu tür haberlerden dehşete düştü. Ve Vahiy'in yazılmış olması gereken zamanda, Otho hala hüküm sürerken öldürülene kadar, Patmos ve Küçük Asya'dan çok uzak olmayan Ege Denizi'ndeki Kytnos adasında (şimdi Thermia olarak adlandırılıyor) oldukça önemli sayıda destekçisiyle yerleşen sahte bir Nero ortaya çıktı. Nero'nun ilk büyük zulmüne başladığı Hristiyanlar arasında, Deccal olarak geri döneceği ve dönüşünün ve yeni mezhebin kanlı bir şekilde bastırılmasına yönelik yoğunlaştırılmış girişimin, İsa'nın dönüşünün, cehennem güçlerine karşı büyük muzaffer mücadelenin, "kısa süre sonra" kurulacak bin yıllık krallığın işareti ve başlangıcı olacağı görüşünün yayılmasına şaşılacak ne vardı ki, bu beklenti şehitlere neşeyle ölüme gitmeleri için ilham verdi?

İlk iki yüzyıldaki Hristiyan ve Hristiyan güdümündeki edebiyat, 666 sayısının sırrının o zamanlar birçok kişi tarafından bilindiğine dair yeterli gösterge veriyor. Irenaeus artık bilmiyordu, ancak öte yandan o ve üçüncü yüzyılın sonuna kadar birçok kişi de Vahiy'in canavarıyla geri dönen Nero'nun kastedildiğini biliyordu. Bu iz daha sonra kaybolur ve bizi ilgilendiren eser, dini düşünceli gelecek tahminçileri tarafından fantastik bir şekilde yorumlanır; Ben çocukken, eski Johann Albrecht Bengel'in örneğini izleyerek 1836 yılında dünyanın sonunu ve son yargılamayı bekleyen yaşlı insanları tanıyordum. Kehanet gerçekleşti ve tam da yıla kadar. Ancak son yargılamamanın kurbanı günahkar dünya değil, Vahiy'in dindar yorumcularının kendileriydi. Çünkü 1836'da F. Benary 666 sayısının anahtarını sağladı ve böylece tüm peygamberlik hesaplamalarına, o yeni *gematria* acı verici bir son verdi.

Yuhanna'mız, imanlılar için ayrılmış cennet krallığının yalnızca yüzeysel bir açıklamasını verebilir. Yeni Kudüs, en azından zamanın anlayışlarına göre oldukça büyük bir ölçekte düzenlenmiştir; 12.000 fersah veya 2.227 kilometrekaredir, böylece alanı yaklaşık beş milyon kilometrekaredir, Amerika Birleşik Devletleri'nin yarısından fazladır. Ve altın ve her türden değerli taştan yapılmıştır. Orada Tanrı halkıyla birlikte yaşar, güneş yerine onları aydınlatır ve artık ölüm olmayacak, ne keder ne de artık acı olacaktır. Ve şehirden saf bir yaşam suyu nehri akar ve nehrin her iki tarafında on iki çeşit meyve veren ve her ay meyve veren yaşam ağaçları vardır; ve ağacın yaprakları "ulusların işitmesi için hizmet eder." (Bir

tür tıbbi içecek, Renan böyle düşünüyor - *L'Antechrist*, s. 542.) Burada kutsallar sonsuza dek yaşıyacaklardır.

Bildiğimiz kadarıyla, ana merkezi olan Küçük Asya'daki Hristiyanlık yaklaşık 68 yılında böyleydi. Herhangi bir üçleme'nin izi yok, aksine, onu Yahudilerin ulusal tanrısından göklerin ve yeryüzünün tek ve yüce Tanrısı'na yükseltmiş olan daha sonraki Yahudiliğin eski tek ve bölünmez Yehova'sı, burada tüm uluslar üzerinde hüküm sürmeyi iddia ediyor, dnştrlenlere merhamet ve eski *parcere subjectis ac debellare superbos* [4] uyarınca inatçı olanları acımasızca yere sermeyi vaat ediyor. Bu nedenle, İncillerin ve Mektupların daha sonraki anlatımlarında olduğu gibi İsa değil, bu Tanrı bizzat son yargılamada hüküm verecektir. Daha sonraki Yahudilikte yaygın olan Pers yayılma doktrinine göre, Kuzu olan İsa, tıpkı onlar gibi, ancak daha düşük bir konumda, varlıklarını şiirsel bir pasajın (İşaya, XI, 2) yanlış anlaşılmasına borçlu olan "Tanrı'nın yedi ruhu" gibi ondan sonsuza dek çıkar. Hepsi Tanrı'ya bağımlıdır, Tanrı'nın kendileri veya ona eşit değildirler. Kuzu, dünyanın günahlarını bağışlamak için kendini feda eder ve bunun için putperestler arasında önemli ölçüde terfi ettirilir, çünkü gönüllü ölümü kitap boyunca doğasından zorunlu olarak kaynaklanan bir şey olarak değil, olağanüstü bir başarı olarak kabul edilir. Doğal olarak tüm göksel ihtiyaşlar, kerubiler, melekler ve azizler meclisi oradadır. Tek tanrıcilık bir din haline gelmek için, Zend-Avesta zamanından beri çok tanrıcilığa taviz vermek zorunda kalmıştır. Yahudilerle, putperestlerin duyusal tanrılarına düşüş kronik olarak sürdü, sürgünden sonra Pers modeline göre göksel meclis dini halkın fantezisine biraz daha iyi uyarlayana kadar ve Hristiyanlığın kendisi bile, Yahudilerin sonsuza dek kendi kendine eşit değişmez tanrısını üçleme'nin gizemli kendi kendini farklılaştıran tanrısıyla değiştirdikten sonra, eski tanrıların ibadetinin yerine azizlerin ibadetinden başka bir şey bulamadı; bu nedenle, Fallmerayer'e göre, Peloponnesus, Maina ve Arcadia'da Jüpiter'e tapınma ancak dokuzuncu yüzyılda sona erdi. (*Geschichte der Halbinsel Morea*, I, s. 227). Sadece modern burjuva dönemi ve Protestanlığı azizleri tekrar ortadan kaldırdı ve sonunda farklılaşmış tek tanrıcilığu ciddiye aldı.

Kitapta aslı günah ve imanla aklanmadan da aynı derecede az bahsediliyor. Bu ilk militan toplulukların inancı, daha sonraki muzaffer kilisenin inancından oldukça farklıdır: Kuzu'nun kurbanının yanı sıra, İsa'nın yakın dönüşü ve kısa süre sonra doğacak bin yıllık krallık onun temel içeriğini oluşturur; bu inanç yalnızca aktif propaganda, i ve dış düşmana karşı amansız mücadele, putperest yargıçlar ve şehitlik önünde devrimci duruşun gururlu bir şekilde itiraf edilmesi, zafere güvenerek hayatta kalır.

Yazarın henüz bir Yahudi'den başka bir şey olduğunun farkında olmadığını gördük. Buna göre, Hristiyanlığın ikinci döneminde vaftizin başlatıldığını gösteren daha birçok gerçek gibi, kitabın tamamında vaftizden bahsedilmiyor. 144.000 inanan Yahudi "mühürlenmiş", vaftiz edilmemiş. Cennetteki kutsallar ve yeryüzündeki imanlılar hakkında günahlarından arındıkları ve cppelerini yıkadıkları ve Kuzu'nun kanında beyazlattıkları söylenir; vaftiz

suyundan bahsedilmiyor. XI. Bölümde Deccal'in gelişinden önce gelen iki peygamber vaftiz etmiyor; ve XIX, 10'a göre, İsa'nın tanıklığı vaftiz değil, peygamberlik ruhudur. Eğer zaten yürürlükte olsaydı, vaftizin tüm bu durumlarda doğal olarak bahsedilmesi gerekirdi; bu nedenle, yazarın bunu bilmediği, Hristiyanlar Yahudilerden nihayet ayrıldığında ilk ortaya çıktığı sonucuna neredeyse kesin bir kesinlikle varabiliriz.

Yazarımız ikinci sakrament olan Efkaristiya hakkında da daha fazla bir şey bilmiyor. Eğer Luther metninde İsa, inançta sebat eden tüm Thyatiralılara onlarla *das Abendmahl halten* [Akşam yemeği yemek] için geleceğine söz veriyorsa, bu yanlış bir izlenim yaratır. Yunanca metinde *deipnêsô* - (onunla) akşam yemeği yiyeceğim vardır ve İngilizce İncil bunu doğru bir şekilde şöyle çevirir: Onunla **akşam yemeği** yiyeceğim. Burada Efkaristiya'dan basit bir anma yemeği olarak bile söz konusu değildir.

68 veya 69 yılı olarak bu kadar özgün bir şekilde doğrulanmış tarihiyle bu kitabın tüm Hristiyan edebiyatının en eskisi olduğuna şüphe yoktur. Başka hiçbir kitap bu kadar barbarca bir dilde, İbranice ifadeler, imkansız yapılar ve dilbilgisi hatalarıyla dolu yazılmamıştır. Örneğin, I. Bölüm, 4. ayet kelimesi kelimesine şöyle der:

"Size lütuf olsun... olandan ve olandan ve gelenden."

Sadece profesyonel teologlar ve bunda çıkarı olan diğer tarihçiler, İncillerin ve Elçilerin İşleri'nin artık kayıp olan ve zayıf tarihsel özü efsane labirentinde artık tanınmayan yazıların daha sonraki uyarlamaları olduğunu, Bruno Bauer tarafından "otantik" olduğu varsayılan birkaç Mektubun bile ya daha sonraki bir tarihin yazıları ya da en iyi ihtimalle bilinmeyen yazarların eski eserlerinin eklemeler ve eklemelerle değiştirilmiş uyarlamaları olduğunu inkar ediyor. Yazım tarihi en yakın aya kadar belirlenmiş bir kitaba sahip olduğumuz için, bize Hristiyanlığı gelişmemiş biçiminde gösteren bir kitap olduğu için bu çok daha önemlidir. Bu biçim, tam olarak gelişmiş dogması ve mitolojisiyle dördüncü yüzyıl devlet diniyle, Tacitus'un hala istikrarsız Alman mitolojisinin Hristiyan ve antik unsurlardan etkilenen Edda tanrılarının gelişmiş öğretisine olan ilişkisiyle aynı ilişkidir. Evrensel dinin özü oradadır, ancak daha sonraki sayısız mezhepte gerçeklik haline gelen binlerce gelişim olasılığını ayırım gözetmeksizin içerir. Ve Hristiyanlığın ortaya çıktığı zamana ait bu en eski yazının bizim için özellikle değerli olmasının nedeni, İskenderiye'den güçlü bir şekilde etkilenen Yahudiliğin Hristiyanlığa ne kattığını herhangi bir sulandırma olmadan göstermesidir. Daha sonra gelen her şey batılı, Greko-Roma ilavesidir. Sadece tek tanrıcı Yahudi dininin aracılığıyla, daha sonraki Yunan halk felsefesinin kültürlü tek tanrıcılığı, ancak kitleleri kavrayabileceği dini biçime bürünebilirdi. Ancak bu aracı bulduktan sonra, ancak Greko-Roma dünyasında evrensel bir din haline gelebilirdi ve bu, o dünyanın başardığı düşünce materyaliyle daha da gelişerek ve birleşerek.

Dipnotlar

[1] Engels'in Notu: Buna tuhaf bir antitez, özellikle Afrika'nın Muhammed dünyasındaki dini ayaklanmalardı. İslam, Doğululara, özellikle Araplara uyarlanmış bir dindir, yani bir yandan ticaret ve sanayi ile uğraşan şehir sakinlerine, diğer yandan göçebe Bedevilere. Ancak burada, periyodik olarak tekrarlayan bir çarpışmanın embriyosu yatmaktadır. Şehir sakinleri zenginleşir, lüks düşkünü olur ve "yasaya" uyma konusunda gevşek davranırlar. Yoksul ve dolayısıyla katı ahlaklı olan Bedeviler, bu zenginlikleri ve zevkleri kıskançlık ve açgözlülükle seyrederek. Sonra, mürtedleri cezalandırmak ve ritüelin ve gerçek inancın gözetimini yeniden sağlamak ve karşılığında döneklerin hazinelerine el koymak için bir peygamber, bir Mehdi altında birleşirler. Yüz yıl içinde doğal olarak döneklerin bulunduğu aynı konumdadırlar: İnancın yeni bir temizlenmesi gerekir, yeni bir Mehdi ortaya çıkar ve oyun baştan başlar. İspanya'daki Afrikalı Murabıtlar ve Muvahhidlerin fetih seferlerinden İngilizleri başarıyla engelleyen Hartum'un son Mehdisi'ne kadar olan buydu. Aynı şekilde veya benzer şekilde Pers ve diğer Müslüman ülkelerindeki ayaklanmalarda da oldu. Tüm bu hareketler dine bürünmüştür, ancak kökenleri ekonomik nedenlere dayanmaktadır; ve yine de, muzaffer olduklarında bile, eski ekonomik koşulların dokunulmadan kalmasına izin verirler. Böylece eski durum değişmeden kalır ve çarpışma periyodik olarak tekrarlar. Aksine, Hristiyan Batı'daki halk ayaklanmalarında, dini kılık, eskimekte olan bir ekonomik düzene yönelik saldırılar için yalnızca bir bayrak ve bir maskedir. Bu nihayet devrilir, yenisi ortaya çıkar ve dünya ilerler.

[2] "Bedenin iadesi."

[3] Savaşta olduğu gibi savaşta.

[4] "Alçakgönüllüleri affet ve gururlularla savaş."